

Försök har gjorts med in- och utpassage i ett skyddsrum av TB 78-typ under simulerad C-miljö. Similiämnen för flyktiga och kvarliggande kemiska stridsmedel har använts. Ett av försökets syften var att testa gällande instruktioner och ge underlag till förbättringar av dessa. Ett annat syfte var att studera hur gaskoncentrationen i skyddsrummet utvecklade sig vid in- och utpasseringarna.

Försöket visade påtagliga behov av förbättrade instruktioner för inpasseringförfarandet. Flera förslag till tekniska detaljförbättringar framkom varav några bedöms vara realistiska och kunna leda till säkrare beteende.

De gaskoncentrationer som uppmättes under försöken hade ifall det varit nervgaser lett till skador för en del av personerna. Sannolikt hade skador också uppkommit på grund av kontaminering i samband med avtag av skor och ytterplagg före inpasseringen. Med ett annat beteende hade skador sannolikt kunnat undvikas.

Koncentrationsökningen vid varje utpassering om 3-4 personer var i medeltal 1×10^4 - 3×10^4 av koncentrationen utanför skyddsrummet. En snabbutrymning med 17 personer tog en minut och gav en koncentrationsökning i skyddsrummet lika med 40×10^4 av koncentrationen utanför.

Varje inpassering om två personer vid enbart gasfas gav i medeltal en koncentrationsökning lika med 2×10^3 av koncentrationen utanför skyddsrummet, oberoende av föreskriven slusstid. Detta är högre än vad tidigare teoretiska beräkningar anger. Huvuddelen av inläckande gas bedöms ha kommit in p.g.a. misstag vid slussningen. En viss del gas kan också ha bundits i kläder och sedan avgivits inne i skyddsrummet. Åtgärder som minskar inläckning/risker bör vidtas.

Man bör t ex överväga:

- utbildning/instruktion/signalsystem för dörrvakt
- skyddsmask påtagen viss tid efter inpassering
- åtgärder som säkerställer säker tätning mellan gasfång och golv/vägg
- klarläggande av gasupptag/gasavgivning via kläder (nervgas - laborieförsök)

Inpassering efter passage till fots av en C-beläggning på marken (80 m sträcka), och därefter avtagning av skor och ytterkläder utanför skyddsrummet, medförde endast begränsad kontaminering inne i skyddsrummet. Resultierande koncentrationer i luften var därför också låga.

Inpassering med känd kontaminering visar att C-stridsmedel i vätskeform, t ex från nedfallande droppar, kan allvarligt skada personer som redan befinner sig i skyddsrummet om man går in med kontaminerade kläder.